

Pojęcia podstawowe dla odniesień imion własnych

Na początku rozważań autor artykułu przedstawia spekulatywne i oparte na badaniach empirycznych argumenty za istnieniem pojęć podstawowych dla imion własnych mających odniesienie: dzieci nie są w stanie w kilka dni po urodzeniu ustalić cech decydujących o przynależności do kategorii jednoelementowej, a mimo to rozpoznają twarz swojej matki. Skoro nie mogą tego uczynić za pomocą cech, musi istnieć inne narzędzie kategoryzacyjne. Autor uznaje, opierając się na wynikach badań psychologów poznawczych i psychologów postaci, że jest to relacja podobieństwa ogólnego, a rodzaj pojęcia budowany w oparciu o to narzędzie nazywa „pojęciem podstawowym”. Podobieństwo to nie jest redukowalne do ściśle określonych cech i jest relacją nierównoważnościową. Jest ono przeciwstawiane podobieństwu szczegółowemu, które jest redukowalne do określonych cech i jest relacją równoważnościową. Pojęcia podstawowe dla imion własnych są pojęciami poziomu podstawowego. Ich budowy nie opisuje żadna ze współcześnie znanych koncepcji pojęć. Następnie autor artykułu podaje pewne właściwości przysługujące pojęciom dla imion własnych mających odniesienie. Analizy zawęża do rozpoznawania twarzy. Na koniec autor zwraca uwagę, iż w literaturze filozoficznej istnieje spór o to, czy imiona własne mają konotację. Uzasadnienie, że imiona własne (przynajmniej niektóre) są związane z pojęciami może być potraktowane jako wsparcie tezy, iż mają one konotację.

Słowa kluczowe: koncepcja pojęć, pojęcia podstawowe, pojęcia podstawowe dla imion własnych, podobieństwo ogólne, kategoryzacja.

Basic notions for the references of proper names

At the beginning of these considerations, the author of the paper presents speculative arguments, as well as those based on empirical research, for the existence of basic notions for proper names which have a reference: several days after their birth, children are not able to determine the conditions deciding about belonging to a single-element category, but still they are able to recognize their mother's face. Since they cannot do it with the use of characteristics, there must be another categorizing tool. The author, basing on the results of cognitive and gestalt psychologists' research, acknowledges that it is a relation of a general similarity for which the author calls the concept built upon it "the basic notion". The similarity is not reducible to strictly specified features and is an inequivalent relation. It is juxtaposed with specific similarity which is reducible to certain features and is an equivalent relation. The basic concepts for proper names are concepts of the basic level. None of the current ideas of concepts describe the structure of basic concepts for proper names. Next, the author of the article gives some properties of concepts for proper names that have a reference. The analysis is narrowed down to face recognition. At the end, the author indicates that there is a conflict in the philosophical literature whether proper names have any connotation. The substantiation that (at least some) proper names are connected with concepts can be treated as a support for the thesis that they have a connotation.

Keywords:

concept of notions, basic notions, basic notions for proper names, general similarity, categorization

Wiesław Walentukiewicz
Katedra Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów
Wydział Informatyki i Komunikacji
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
w.walentukiewicz@ue.katowice.pl